

SWV PO
30 06

De gezichten van **SWV PO 30 06**

*Leren van
goede voorbeelden*

*“We hebben
elkaar nodig”*

*De route naar
inclusiever onderwijs*

Een magazine vol verhalen over
passend onderwijs in de praktijk

Zie je mij?

“Ik wil samen met mijn buurmeisje naar school gaan. Spelen en voetballen met mijn vriendjes uit de buurt. Ik vind het leuk om nieuwe dingen te leren over de natuur. Daarom ben ik veel buiten, want daar is zoveel te zien. Rekenen en taal vind ik best moeilijk, maar ik kan heel goed tekenen. Later wil ik kunstenaar worden.

Je ziet niets aan mij, maar toch werkt mijn hoofd anders dan dat van de meeste kinderen. Daarom heb ik rust nodig op school. Dan is leren makkelijker voor mij. Gelukkig weet de juf wat ik nodig heb en is ze heel lief.

Ik ben Martijn. Ik ben net als jij. Ik heb dromen. En ik kan al heel veel. Zie je mij?”

In het magazine De gezichten van SWV PO 30 06 vind je verhalen van professionals, ouders en partners. Zij vertellen hoe ze in deze regio vorm geven aan passend onderwijs voor elk kind. Daar zetten ze zich elke dag voor in. Dank jullie wel!

We hebben nog genoeg ambities. Maar laten we vooral ook trots zijn op wat we met elkaar al bereikt hebben.

Veel leesplezier gewenst!

Wij zijn altijd op zoek naar praktijkverhalen over passend en inclusief onderwijs.

Wil je jouw verhaal delen?

Stuur dan een korte toelichting naar

info@swvpo3006.nl

Thema: Passend en meer inclusief onderwijs

4

Inclusief onderwijs: het verhaal van Kyara	4
Een doorgaande ontwikkelingslijn	8
Meer leren van goede voorbeelden en een scherpere focus	12
Een overstaptraject is altijd maatwerk	23

Thema: Kwaliteit basisondersteuning

“We bundelen energie om het in onze regio goed te doen” 9

Systemisch werken in het onderwijs: meten effect op de groepsdynamiek 16

Passend rekenonderwijs voor elk kind 20

20

Thema: Expertise en partnerschap

14

Plusklas in islamitische basisschool Mozaïek	7
“We hebben elkaar nodig”	10
Een gezamenlijke koers en duidelijke communicatie	13
Samen zoeken naar de beste ondersteuning voor meertalige leerlingen	14
“It takes a village to raise a child”	15
Drie vragen aan de ondersteuningsplanraad	19
Het samenwerkingsverband, dat zijn we samen!	22

Kyara is een vrolijk, lief en leergierig meisje dat met alles mee wil doen. Dat ze het Syndroom van Down heeft, staat haar niet in de weg. Dankzij goede afstemming en samenwerking tussen haar ouders, de school en partners, waarbij dagelijkse begeleiding en structuur sleutelwoorden zijn, groeit Kyara elke dag. Een prachtig voorbeeld van passend onderwijs dat je een glimlach geeft.

Inclusief onderwijs: het verhaal van Kyara

Bewust een reguliere basisschool

Kyara ging naar de reguliere peuterspeelzaal in Heesch zonder begeleiding en daarnaast naar Early Bird, een speciale voorschoolse groep bij Cello. Haar ouders Jeroen en Margie schakelden cluster 3 in om hen te ondersteunen bij het zoeken naar een basisschool voor Kyara. Ze kwamen uit bij Eikenwijs (op dat moment nog De Toermalijn geheten) in Heesch, het dorp waar het gezin woont. Margie: “We gingen op zoek naar een school dichtbij huis omdat we elkaar hier kennen. De omgeving en mensen zijn voor Kyara vertrouwd en maakten het makkelijker om af te spreken met andere kinderen. Ook hebben we bewust gekozen voor een reguliere basisschool voor onze dochter, omdat ze zoveel drive had om te leren.”

Een goede start

De eerste afspraak met Jeroen en Margie herinnert intern begeleider (ib'er) Angeline van Mun zich nog goed: “Ze hadden een prachtige foto bij zich van hun dochter. Samen met de toenmalige directeur van de basisschool en Nellie Eeuwema van cluster 3 hadden we een verkennend gesprek over de behoeften van Kyara, de benodigde extra ondersteuning

en de wederzijdse verwachtingen. Daarna zijn de directeur en ik een kijkje gaan nemen op de peuterspeelzaal in Heesch, om te horen en zien welke begeleiding Kyara nodig heeft. En samen met de toekomstige leerkracht ben ik gaan kijken bij Cello, om te observeren hoe Kyara in de groep functioneerde. We maakten goede afspraken en besloten rustig op te bouwen, om de overstap van

voorschool naar de basisschool voor Kyara soepel te laten verlopen.”

Veiligheid en begeleiding

Ouders Jeroen en Margie zorgen vanuit een persoonsgebonden budget (PGB) voor de verzorging van Kyara, bijvoorbeeld bij gym. Vanuit het samenwerkingsverband zijn er arrangementsgelden voor de begeleiding bij het onderwijs.

Jeroen: “Vanaf het begin is Kyara heel goed geaccepteerd op school, door klasgenootjes en andere ouders. En andersom wende Kyara ook snel. Ze heeft langer over groep 1 en 2 gedaan; in die periode lag de focus vooral op veiligheid en begeleiding. Een gespecialiseerd logopediste en een ambulante begeleider zorgden voor extra ondersteuning. We hebben met elkaar echt een kernteam rondom onze dochter gevormd.”

Stapje voor stapje

Vanaf groep 3 werd het arrangement voor Kyara vanuit SWV PO 30 06 opgeschroefd. Daardoor kon Angeline intensievere begeleiding bieden, iets wat ze tot op de dag van vandaag nog steeds doet. Angeline: “Vier ochtenden per week werken we drie kwartier aan gerichte werkjes. Twee dagen per week hebben we nog een extra contactmoment van een half uur. En op vrijdag krijgt Kyara begeleiding vanuit het PGB, onder andere bij de gymles. Deze aanpak geeft Kyara structuur. Samen met ondersteuningsspecialist Desirée bekijk ik welke leerlijnen en aanbod het beste bij haar passen. We zoeken naar middelen en methodes voor taal, spelling en rekenen die goed aansluiten bij haar manier van leren. Zo zetten we steeds stapjes. Kyara groeit elke dag. Ze richt haar blik steeds meer op de wereld, in plaats van op zichzelf. En waar ze voorheen vooral vertelde hoe haar eigen weekend was, vraagt ze nu ook aan mij of ik een leuk weekend had. Ze durft

steeds meer en blijft me verrassen. Van haar taakwerkhouding kunnen overigens veel kinderen iets leren; ze is ontzettend gedreven!”

Samen ontdekken

“Vorig jaar zat Kyara in het lokaal naast me”, vertelt Lara, leerkracht van groep 7 op Eikenwijs. “Er is veel overdracht tussen leerkrachten, maar tegelijkertijd moest ik zelf ontdekken hoe het is om een leerling met het Syndroom van Down in de klas te hebben. Het is heel fijn dat Angeline ons team daarbij begeleidt. De eerste weken van dit schooljaar moest Kyara ook zelf even de kat uit de boom kijken, maar ze vond al heel snel haar draai. Net als de andere leerlingen is ze nu bezig met een spreekbeurt. Kyara heeft veel interesse in de andere kinderen en is erg gemotiveerd. Soms is ze boos, dat is een teken dat ze ergens mee zit, maar het niet goed kan verwoorden. Dan zoeken we samen met ons team en Kyara’s ouders naar wat er aan de hand kan zijn.”

Het liefste naar school

Wat de toekomst voor hun dochter brengt, is een vraag die Jeroen en Margie steeds meer bezig houdt. “Klasgenootjes gaan meer pubergedrag vertonen en het verschil tussen Kyara en leeftijdgenootjes wordt daardoor groter. Dat zal komend jaar nog meer het geval zijn. Maar ze gaat nog steeds liever naar school dan dat ze vrij is. Als het aan Kyara ligt, zit ze zeker tot en met groep 9 op deze school!”

Drie vragen aan Kyara

- 1 Wat vind je het leukste aan samenwerkings-school Eikenwijs?
“Spelletjes doen op de speelplaats.”
- 2 Wat vind je het leukste om te doen op school?
“Ik word blij van samenwerken met een klasgenootje.”
- 3 Waar ben je trots op?
“Op spelling: ik kan goed en netjes schrijven!”

“We hebben met elkaar
echt een kernteam
rondom Kyara gevormd”

Plusklas in islamitische basisschool Mozaïek

Check de video

Het team van basisschool Mozaïek (Oss) signaleerde een aantal meer- en hoogbegaafde leerlingen, zowel in de bovenbouw als in de onderbouw. Een verrijkingsaanbod in de eigen klas op het gebied van rekenen en taal bleek niet voor al deze leerlingen voldoende te zijn. Daarom startte basisschool Mozaïek, een Nederlandse basisschool op islamitische grondslag die hoort bij SIMON-scholen, met een plusklas in de eigen school.

Intern begeleider Elvan Korkut volgde de opleiding tot talentbegeleider die SWV PO 30 06 in samenwerking met Novilo organiseerde. Zij organiseert nu ook de plusklas op basisschool Mozaïek. Op vrijdagochtend ontvangt ze eerst leerlingen van groep 1 t/m 4 en daarna leerlingen van groep 5 t/m 8. De focus ligt hierbij allereerst op 'leren leren, leren leven, leren denken', maar ook op samenwerken en op reflecteren. Het unieke aan de plusklas is dat deze bedoeld is voor kinderen met een migratieachtergrond. De leerlingen zijn erg enthousiast: ze zijn blij met de extra uitdaging en vinden het ontmoeten van 'peers' (ontwikkelingsgelijken) erg prettig.

Ondersteuningsspecialist Hetty Meulensteen begeleidde Elvan en haar collega ib'er met het starten van de plusklas

en het maken van slimme keuzes. Daarnaast organiseerde Hetty teambijeenkomsten over het signaleren van begaafde kinderen en wat je als leerkracht voor deze leerlingen in de klas kunt doen.

Tip: HB Atelier

Binnen SWV PO 30 06 hebben we een breed aanbod voor meer- en hoogbegaafde kinderen, waaronder de Challenges en de MindXperience. Je vindt er alles over op onze website www.hb-atelier.online

Een doorgaande ontwikkelingslijn

Een van de ambities van ons samenwerkingsverband is om een doorgaande lijn van kinderopvang naar basisonderwijs te realiseren. Dit doen we onder andere door de samenwerking tussen kinderopvang en onderwijs - en waar nodig (jeugd)zorg - te versterken.

Marjo van de Wetering, ondersteuningsspecialist onderinstroom: “Als een kinderopvangorganisatie zorgen heeft over het gedrag of het leren van een kind, dan kan zij een beroep doen op ons samenwerkingsverband. Ik bezoek dan de locatie om mee te kijken en te observeren. Zo zie ik wat een kind leuk vindt om te doen en wat juist moeizamer gaat. Ook heb ik dan een gesprek met de kinderopvang en/of de ouders. Op deze manier breng ik de ondersteuningsbehoefte van het kind in kaart en wat nodig is om de best passende ondersteuning te bieden.”

Samenwerken en preventief werken

De ondersteuningsspecialisten richten zich specifiek op gedrag en leren. Heeft een kind zorg nodig of extra ondersteuning bij bijvoorbeeld spraak, taal of lichamelijke ontwikkeling, dan komen andere partners in beeld. Marjo: “De samenwerking staat centraal, vanaf een vroeg stadium. Door in de voorschoolse periode preventief te werken en waar nodig tijdig ondersteuning te bieden, is de kans groter dat een kind met een hulpvraag op een reguliere school start, in plaats van op een school voor speciaal (basis)onderwijs.”

Integrale Vroeghulp

Voorschoolse partners weten het samenwerkingsverband steeds beter te vinden. Sinds 2022 sluiten we ook aan bij de multidisciplinaire overleggen van de teams Integrale Vroeghulp, die er zijn voor ouders die zorgen of twijfels hebben over de ontwikkeling van hun kind. Marjo: “Voor ouders kan dat pittig of emotioneel zijn. Wij kunnen dan meer vertellen over hoe de ontwikkeling van leren en gedrag verloopt, meedenken en adviseren. Dat kan helpend zijn.”

Factsheet onderinstroom

SWV PO 30 06 heeft drie ondersteuningsspecialisten met expertise in onderinstroom, die kunnen meedenken met (reguliere en specialistische) voorschoolse voorzieningen, uiteraard in samenwerking met trajectbegeleiders passend onderwijs en de (speciale) scholen. In de factsheet onderinstroom staat omschreven wie er mee kan denken en op welke manier diegene benaderd kan worden. Als er extra ondersteuning nodig is, dan kan een arrangement aangevraagd worden.

De factsheet is te downloaden via www.swvpo3006.nl.

Jack Daalmans is directeur-bestuurder van SKPO Novum*. Hij is samen met 13 andere schoolbesturen lid van de Algemene Leden Vergadering (ALV), het toezichthoudend orgaan van SWV PO 30 06.

Thema:
**Kwaliteit
basisonder-
steuning**

“We bundelen energie om het in onze regio goed te doen”

Hoe kijk jij naar passend onderwijs?

Jack: “We zijn nu een aantal jaren op weg met passend onderwijs. Ik merk dat het een zoektocht was en nog steeds is, met name voor de professionals in de scholen. Kinderen die iets extra’s nodig hebben, krijgen die ondersteuning nu zoveel mogelijk op de reguliere school. Dat vind ik positief aan de wet op passend onderwijs. Maar die extra ondersteuning is er niet voortdurend. Dat betekent dat de leerkrachten er op andere momenten alleen voor staan in de groep. Dat is pittig voor ze.”

Hoe krijg je als bestuurder te maken met passend onderwijs?

“Als directeur-bestuurder ben ik lid van de ALV. Ik merk dat we met elkaar de krachten bundelen om zo goed mogelijk invulling te geven aan passend onderwijs in onze regio. Ik ervaar dat passende zorg voor ieder kind voorop staat in ons samenwerkingsverband. Het is tegelijkertijd een complexe opdracht.

Prettig om even te kunnen sparren

Binnen mijn bestuur ben ik minder met het uitvoeren van passend onderwijs bezig. Dat gebeurt echt op de scholen; door onze leraren, ib'ers, arrangementbegeleiders en trajectbegeleider. Maar omdat we geen

groot bestuur zijn, kan ik makkelijk betrokken worden bij lastige thema's. Directeuren vinden het soms prettig om even te kunnen sparren.”

Wat zie jij, als directeur-bestuurder, als uitdagingen?

“Ervoor zorgen dat ons onderwijs passend is bij wat de leerlingen in ons samenwerkingsverband nodig hebben, zal altijd al een uitdaging op zich blijven. Ik zie in de praktijk regelmatig

de kracht van passend onderwijs. Tegelijkertijd ervaar ik ook dat het soms stevig wringt bij leerkrachten of in groepen. Er wordt veel van onze collega's gevraagd. Het is een pittige uitdaging en daarbij hebben we elkaar nodig. Het is de kunst om de structuren eenvoudig en effectief te houden en om een scherpe focus te houden. Niet 101 dingen half doen, maar de juiste keuzes maken en die dingen goed doen. Dat werkt veel beter.”

* SKPO Novum en Filios Scholengroep zijn vanaf 1-1-2022 samen verder gegaan als Filios Scholengroep. Dit interview vond een jaar daarvoor plaats.

Thema:
**Expertise en
partnerschap**

“We
hebben
elkaar
nodig”

Samenwerkingsverband Primair Onderwijs 30 06 werkt nauw samen met partners, waaronder de vier gemeenten in haar werkgebied. Meierijstad is er daar een van. We vroegen Marjolein van Meeuwen, beleidsmedewerker sociaal domein bij de gemeente Meierijstad, hoe zij tegen die samenwerking aankijkt.

“Meierijstad heeft te maken met twee samenwerkingsverbanden: SWV PO 30 06 voor voormalige gemeenten Veghel en Sint-Oedenrode en SWV PO de Meerij voor de voormalige gemeente Schijndel. Binnen de gemeente hebben we een beleidscluster voor het sociale domein, waar ook jeugd en onderwijs onder vallen. Ons team heeft vier medewerkers. Twee collega’s richten zich op preventief jeugdbeleid en de lokale jeugdhulp. Eén van mijn collega’s heeft contacten met het primair onderwijs en de kinderopvang en ik hou me vooral bezig met de inkoop van jeugdhulp en passend onderwijs. Als beleidsmedewerkers sluiten wij aan bij het ambtelijk overleg met het samenwerkingsverband. De bestuurders van het samenwerkingsverband en de wethouders die jeugd en onderwijs in de portefeuille hebben, hebben minimaal één keer per jaar een ‘Op Overeenstemming Gericht Overleg’, een OOGO.”

Samenwerken en korte lijnen

“We stemmen af wat we regionaal oppakken en wat lokaal. De regionale afspraken komen voort uit het regionaal beleidsplan voor jeugd. De lokale actiepunten die we gezamenlijk met de partners willen bereiken, staan in de lokale educatieve agenda. Het samenwerkingsverband is een van die partners. Bij lokale initiatieven stemmen we af wie wat doet en wat de rol is van de scholen, de gemeente en het samenwerkingsverband. De afgelopen jaren hebben we veel geïnvesteerd in onze samenwerking en dat werpt nu zijn vruchten af. De lijnen zijn kort, we maken goede afspraken en rollen worden steeds duidelijker. Het is geen ‘zij-wij’ meer, omdat we de gezamenlijke verantwoordelijkheid

voelen voor wat kinderen nodig hebben.”

Concrete voorbeelden

“Een concreet voorbeeld van onze samenwerking is bijvoorbeeld dat we als gemeente ervoor gekozen hebben om het dyslexieteam bij het samenwerkingsverband te beleggen. Daar zit immers veel meer kennis en kunde over dyslexiezorg dan bij ons als gemeente. Ook organiseren we steeds vaker dat er op de scholen in een vroeg stadium een toegangsmedewerker van de gemeente betrokken is, bijvoorbeeld iemand van het Centrum Jeugd en Gezin of het basisteam Jeugd en Gezin. In Meierijstad noemen wij die professional een aansluitfunctionaris. Zo trekken we samen met de school en ouders op. En binnenkort verschijnt

een notitie die we samen hebben gemaakt en waarin staat hoe taken en verantwoordelijkheden verdeeld zijn en wanneer je welke hulp inzet.”

Pilots

“Op sommige scholen zien we dat meerdere kinderen jeugdhulp krijgen van een of meerdere aanbieders. Ze krijgen deze hulp nu op basis van een individuele beschikking. We bekijken of dat niet collectief – op schoolniveau in plaats van op kindniveau - kan

en zonder beschikking. De eerste initiatieven hiervoor komen van de grond. Een andere mooie pilot is de pilot Verbinding Plus in Sint-Oedenrode. Daar wordt volop samengewerkt tussen partners van opvang, onderwijs en zorg, met als doel om snel en thuisnabij de juiste (extra) ondersteuning te kunnen bieden. We werken hier echt intensief samen vanuit één visie.”

Stap voor stap

“Als gemeente onderschrijven we het belang van inclusief onderwijs, omdat we het belangrijk vinden dat kinderen thuisnabij onderwijs kunnen ontvangen. Dit doen we onder andere door de inzet van jeugdhulp op school, bijvoorbeeld door taalactiviteiten. Maar ook door kritisch mee te denken

“De afgelopen jaren hebben we veel geïnvesteerd in onze samenwerking en dat werpt nu zijn vruchten af”

en door het gesprek te voeren met inwoners. Daarbij haken we aan bij de kansen die er zijn, bijvoorbeeld als besturen gaan fuseren of bij nieuwbouw. We doen graag mee met ontwikkelingen en willen verbinden. De neuzen staan inmiddels dezelfde kant op; iedereen heeft dezelfde intenties en ideeën. Maar de kunst is om daar op de juiste manier uitvoering aan te geven. Dat is de volgende stap en om stappen te zetten, hebben we elkaar echt nodig.”

Thema:
**Passend en
meer inclusief
onderwijs**

Meer leren van goede voorbeelden en een scherpere focus

Frank Kat is sinds schooljaar 2021-2022 bestuurder bij SWV PO 30 06. Als bestuurder en als mens is hij toegankelijk, een realist en iemand die verbinding zoekt. Hij vertelt waar het samenwerkingsverband halverwege de planperiode staat en wat hij verwacht voor de komende jaren.

Tijd om te reflecteren

“De afgelopen jaren is hier keihard gewerkt. Er zijn prachtige initiatieven gestart en mooie stappen gezet. Tegelijkertijd is het nu een goed moment om te reflecteren en met elkaar de volgende stappen te formuleren. Om onszelf vragen te stellen als: doen we nog steeds de juiste dingen, leiden die tot goede resultaten en vooral: leiden die tot inclusiever onderwijs? Gebruiken we de juiste tools en staan alle neuzen nog steeds dezelfde kant op? De focus moet scherper en daarin heeft iedereen, op alle niveaus, een eigen rol.”

Ieder zijn verantwoordelijkheid

“Ik vind het belangrijk om eigenaarschap en verantwoording neer te leggen op de plekken waar deze het beste past. Een bestuurder

heeft een overall beeld. Een directeur kent zijn school. Een leerkracht weet dondersgoed wat er in zijn klas gebeurt. Een bestuurder kan daardoor nooit vanuit zijn positie precies zeggen hoe een leerkracht moet handelen in de klas. Hij kan wel aangeven wat hij belangrijk vindt en vanuit welke visie dat gebeurt. Een directeur kan heel veel doen met zijn team om kennis te ontwikkelen en voorwaarden te scheppen. Een leerkracht kan beslissen wanneer hij overgaat tot een bepaalde instructie, handeling of gedrag. Iedereen heeft zo zijn eigen verantwoordelijkheid en dat wil ik zoveel mogelijk ondersteunen, zodat we alle leerlingen een passend aanbod kunnen bieden.”

Blik vooruit

“Ik verwacht dat er binnen twee

jaar initiatieven zijn die een stap verder gaan dan nu, denk aan hechte samenwerking tussen speciaal en regulier en jeugdzorg. Daarvoor is het nodig dat belemmeringen in regelgeving of bureaucratie zijn teruggebracht en dat we systemen op de juiste manier inzetten: ter ondersteuning in plaats van deze leidend te laten zijn. Daarnaast denk ik dat we beter gebruik kunnen maken van beschikbare data, door deze om te zetten in bruikbare informatie die helpt in de sturing en de keuzes die we maken. We kunnen de middelen die we hebben immers maar één keer inzetten.”

*Het volledige
interview lees je hier.*

Waar 'hij' en 'zijn' staat kan uiteraard ook 'zij' en 'haar' gelezen worden.

Een gezamenlijke koers en duidelijke communicatie

Van 1 maart 2018 tot 1 mei 2021 was Joris Elbers bestuurder bij SWV PO 30 06. In die periode werden er vele mooie stappen gezet. Welke zaken zijn hem bijgebleven? We lichten er een aantal uit.

Bouwen aan een team en verbinding

“Bij mijn start werd duidelijk dat er een hele mooie uitdaging lag, namelijk mensen met elkaar verbinden en het samenwerkingsverband meer een gezicht geven: wie zijn we met elkaar en waar staan we voor? Ik kwam hier met de opdracht om de organisatie verder in te richten en vorm te geven. Ik koos ervoor om mensen die tot dan via dienstverleningsovereenkomsten betrokken waren in dienst te nemen en een onderdeel te laten zijn van het team. Niet alleen omdat dat financieel slimmer was, maar vooral ook om de betrokkenheid en verbinding te vergroten. Ook het stafkantoor kon ik verder vormgeven en uitbouwen, wat zeker heeft bijgedragen aan onze positionering en onze verbinding met het werkveld. We konden als team makkelijker de verbinding zoeken met verschillende professionals binnen ons werkveld.”

Gezamenlijke koers

“Toen we startten met het ontwikkelen van ons ondersteuningsplan, hebben we bewust de tijd genomen om met alle betrokkenen samen te kijken naar de nieuwe koers en speerpunten van het samenwerkingsverband. We organiseerden visiebijeenkomsten over de richting en de speerpunten waarbij we onderwijsprofessionals, bestuurders, samenwerkingspartners en ouders volop betrokken hebben. Uiteindelijk lag er op 1 augustus 2019 een gedragen ondersteuningsplan met input van al die betrokkenen. Zowel deze aanpak als het uiteindelijke plan zorgden ervoor dat we een gezamenlijke koers konden gaan uitdragen en dat we meer smoel konden geven aan SWV PO 30 06.”

Duidelijke communicatie

“De communicatie naar binnen en naar buiten is enorm belangrijk. De afgelopen jaren hebben we steeds weer geprobeerd om alles wat we doen te visualiseren, zichtbaar te maken en uit te dragen via bijvoorbeeld onze website, nieuwsberichten, social media, factsheets en filmpjes. Op die manier zorgen we ervoor dat we mensen van informatie

blijven voorzien op een aanprekende manier. We worden daardoor gemakkelijk gevonden als organisatie en horen heel vaak terug dat onze informatie zo duidelijk en herkenbaar is, zowel binnen als buiten ons werkgebied.”

Veel beweging rondom hoogbegaafdheid

“De afgelopen jaren hebben we veel stappen gezet op het gebied van meer- en hoogbegaafdheid. De HB-Challenge die in 2020 startte is nu breed uitgezet binnen het samenwerkingsverband en wordt vormgegeven door professionals werkzaam bij de aangesloten besturen. Een prachtige beweging: het is iets van ons allemaal. Dat is echt gelukt door een gedeelde visie en door volop samen te werken.”

Op onze website vind je een uitgebreid interview waarin Joris terugblijkt op zijn periode als bestuurder.

Elk schoolbestuur/school organiseert ondersteuning voor onderwijs aan meertalige kinderen. Soms is een situatie echter zo complex, dat de school behoefte heeft aan advies of ondersteuning. Bijvoorbeeld bij meertalige kinderen waarbij ook sprake is van andere problematiek. Of omdat meertaligheid op groepsniveau zorgt voor ondersteuningsvragen. Met zulke vragen kunnen professionals terecht bij het samenwerkingsverband.

Samen zoeken naar de beste ondersteuning voor meertalige leerlingen

Ondersteuningsspecialisten Marga Smets en Renske de Bruijn zijn de specialisten op het gebied van meertaligheid. Ze worden hierbij professioneel ondersteund door mensen met kennis en ervaring op dit gebied zoals Dr. Ria Goedhart en Drs. Jacques Verheijke van de Hogeschool Utrecht.

Praktijkvoorbeeld: de aanpak bij Kiem

Bij Kiem Onderwijs & Opvang zijn Marga en Renske gevraagd om te helpen bij de aanpak rondom meertaligheid. Om een goed beeld te krijgen van de huidige situatie zijn zij gestart

met het afnemen van een vragenlijst per school. Met deze informatie konden ze de inhoud van een bijeenkomst voor intern begeleiders aan laten sluiten op de behoefte die er is. Tijdens de bijeenkomst zijn de opbrengsten van de vragenlijst en belangrijke aandachtspunten besproken. Daarnaast is kennis gedeeld om goed aan de slag te kunnen gaan met meertalige leerlingen. Samen is nagedacht over een logisch vervolg van dit traject, ook Uden-breed, om zo voor alle meertalige kinderen het goede te doen.

Renske: “De lessen die we in de praktijk

leren en de nieuwste wetenschappelijke inzichten zetten we bij alle ondersteuningsvragen in om zoveel mogelijk leerlingen te laten profiteren van een rijker taalaanbod.”

Overgang PO naar VO

Marga en Renske hebben ook regelmatig contact met het voortgezet onderwijs. Ze behandelen vragen als: Wat hebben leerlingen uit groep 7 en 8 nodig om zo optimaal mogelijk te kunnen starten binnen het VO? En hoe begeleid ik als school de overstap zo goed mogelijk? Wordt vervolgd!

“It takes a village to raise a child”

Marije Kordes is orthopedagoog bij Optimus Onderwijs en trajectbegeleider passend onderwijs. Ze is een belangrijke schakel als het gaat om passend onderwijs. Maar wat doet een trajectbegeleider eigenlijk?

Extra expertise bovenschools

“In eerste instantie is de intern begeleider degene die op de school, samen met de leerkracht, zorgt voor extra ondersteuning of begeleiding als een kind dat nodig heeft. Maar soms is dat niet genoeg en moet er extra expertise en/of tijd geïnvesteerd worden. Dan kom ik in beeld. In een multidisciplinair overleg (MDO) dat bestaat uit ouders, de leerkracht, de intern begeleider en eventuele andere deskundigen, bespreken we wat de ondersteuningsbehoeften van de leerling(en) zijn en hoe we hieraan tegemoet kunnen komen. Bijvoorbeeld door ondersteuning aan te vragen van een ondersteuningsspecialist van het samenwerkingsverband en een arrangement. Als trajectbegeleider werk ik trouwens bovenschools. Dat wil zeggen dat alle scholen van Optimus

een beroep op mij kunnen doen.”

Interventies in de klas

“We kijken naar de onderwijsbehoeften van de leerling en stellen doelen die daarbij passen. De interventies vinden zo veel als mogelijk in de eigen klas plaats, zodat de leerkracht ervan kan leren. Een voorbeeld daarvan is dat een ondersteuningsspecialist een leerkracht komt coachen. En in sommige gevallen kunnen leerkrachten elkaar co-teachen en op die manier voor kennisoverdracht zorgen. Het werkt dan als een ‘olievlek’ in de school en het voordeel is dat alle leerlingen er dan iets aan kunnen hebben.”

Gedeelde verantwoordelijkheid

“Als ik SWV PO 30 06 moet omschrijven, dan denk ik aan

verbindend, toegankelijk, meedenkend en ondersteunend. Er is een fijne verbinding tussen de professionals van de verschillende besturen, de ondersteuningsspecialisten en stafmedewerkers van het samenwerkingsverband. We delen kennis met elkaar en ik vind het positief dat er vanuit dit samenwerkingsverband preventief gewerkt wordt. Het is ook fijn dat er allerlei contactmomenten zijn, zoals intervisie, want als trajectbegeleider heb je een solistische functie. Verder heb ik veel contact met de directeuren en de intern begeleiders van de scholen, en uiteraard met ouders. Passend onderwijs kun je alleen samen vormgeven, vanuit gedeelde verantwoordelijkheid. Zoals het bekende Afrikaanse gezegde luidt: ‘It takes a village to raise a child.’”

Systemisch werken

in het onderwijs: meteen
effect op de groepsdynamiek

In het begin van schooljaar 2020-2021 startten alle ondersteuningsspecialisten van SWV PO 30 06 met de zesdaagse opleiding ‘systemisch werken en werken met groepen’. Dit met als doel om - ook preventief - groepsgerichte begeleiding te kunnen bieden, bijvoorbeeld als de dynamiek in een groep niet goed is. Maar wat betekent dit nu eigenlijk en hoe werkt systemisch werken in het onderwijs? Dat vertellen ondersteuningsspecialisten Larissah Muusse en Daniëlle Mijnders. “We vullen elkaar heel goed aan, krijgen én nemen de ruimte om initiatief te nemen en het effect van onze interventies is meteen zichtbaar!”

“Kinderen zijn zich nu meer bewust van hun gedrag en hun eigen rol in de groep”

Hulpvraag bij onveiligheid

Daniëlle: “In een van de scholen in ons werkgebied was er sprake van een onveilige klas met ‘veel gedoe’. Zo was er bijvoorbeeld vaak ruzie tussen enkele kinderen tijdens het buitenspelen. Ook de andere leerlingen hadden er veel last van en het kostte de leerkrachten veel tijd en energie. Het speelde al jaren en het lukte de school, ondanks allerlei interventies, maar niet om dit duurzaam te doorbreken. Uiteindelijk kwam bij ons de hulpvraag terecht om mee te kijken en de klas te ondersteunen bij de aanpak. Problemen als deze gaan overigens nooit over één kind, maar over het hele systeem. Systemisch werken is dan ook bij uitstek geschikt voor positieve groepsvorming, omdat je je richt op de hele groep en alle rollen daarin.”

Analyse en inzicht

“We hebben eerst een analyse op verschillende niveaus gedaan”, vervolgt Larissah. “De groepsleerkracht vulde een vragenlijst in en maakte een sociogram. We hebben

de kinderen een enquête laten invullen met groepsgerichte vragen en ze laten beschrijven wat goed ging in de klas en waar ze verandering in zouden willen brengen. Ook gingen we met alle individuele leerlingen uit de klas in gesprek. Daarvoor hebben we allerlei middelen ingezet. Een van de voorbeelden is een groot speelveld met ringen, waarop de leerling tijdens het gesprek een poppetje zet dat zichzelf representeert, maar ook poppetjes opstelt voor andere leerlingen. Elke ring op het bord staat voor een bepaalde rol in de klas, bijvoorbeeld ‘de leider’, ‘vriend van de leider’ of ‘volger’. Wat wij tijdens zo’n gesprek doen is het stellen van de juiste vragen. Het mooie is dat de leerlingen de antwoorden daarop intuïtief al weten.”

“Uit deze gesprekken kwam bijvoorbeeld naar voren dat niet alle kinderen zich bewust waren van hun rol in de klas. Met de leerlingen, de leerkracht en enkele ouders gingen we in gesprek over patronen, veranderingen, veranderwensen en doelen. We hadden ook tussentijdse evaluaties en waar

“Groepsgerichte begeleiding is vaak waardevol als er ‘gedoe’ is in de klas”

nodig verbinden we het schoolsysteem en thuisstelsel met elkaar. Verder bespraken we met elke individuele leerling zijn kwaliteiten en valkuil en gaven we hen allemaal een opdracht, zoals het goede voorbeeld of complimenten geven. De kinderen gaan daar heel goed mee om.”

Gedeelde verantwoordelijkheid

Niet alleen op individueel niveau, maar ook met de klas maakten Larissah, Daniëlle en de leerkrachten afspraken. Daniëlle: “In dit geval was dat bijvoorbeeld ‘stil zijn tijdens de instructie’ en ‘samen werken aan een positieve sfeer’. Met de leerlingen hebben we besproken wat daarvoor nodig is en wat de consequenties zijn als iemand zich daar niet aan houdt. Die variëren van een waarschuwing tot een gesprek met de ouders, als een leerling veelvuldig bepaald gedrag vertoont. Maar successen vieren we ook en leerlingen bepalen samen wat dan de beloningen zijn.”

“Doordat we afspraken maken met elkaar en de hele groep wordt ingezet, ontstaat gedeelde verantwoordelijkheid en veiligheid. Ook in de klas hebben we meerdere tools ingezet, zoals emotiekaarten waarmee kinderen aan het begin van de dag kunnen laten zien hoe ze zich voelen. Als ze erover willen praten dan krijgt de leerkracht meer zicht op wat er speelt, of dit gevoel van thuis of van school is, en wat de leerling nodig heeft. We hebben ook een speelveld waarbij op een laagdrempelige manier naar boven komt wat er op dat moment speelt. Gespreksvoering is cruciaal bij deze aanpak.”

Betrokkenheid en veiligheid

Systemisch werken in de klas vraagt om veel betrokkenheid van de leerkracht(en) en de intern begeleider. Larissah: “We doen dit echt samen en elke betrokkene krijgt ook inzicht in zijn eigen rol en patronen. Het is een dynamisch traject en een aanpak die veel zichtbaar maakt. En ook kinderen bij wie je denkt dat alles op rolletjes loopt, krijgen de aandacht die ze verdienen. Het uitgangspunt is namelijk dat iedereen erbij hoort. Het is bovendien heel belangrijk dat ouders ook vanaf het begin af aan betrokken worden, zij moeten achter de aanpak staan en in gesprek blijven met de leerkracht.”

“In de betreffende school is er veel veranderd: er is een veilige sfeer en kinderen hebben weer zin om naar school te gaan. Er is ruimte voor leuke dingen en meer rust. Daniëlle: “Inmiddels zijn we op drie scholen binnen ons samenwerkingsverband op deze manier bezig. Samen met twee andere collega ondersteuningsspecialisten hebben we een werkgroep systemisch werken. We gaan meer leskisten maken met materialen en we zitten nog vol met ideeën! Deze aanpak levert zoveel op en je hebt meteen resultaat. Daarnaast draagt het bij aan inclusiever onderwijs. Kijken naar krachten en kansen: dat gunnen we ieder kind.”

Perspectief van de leerkracht

Hoe heeft een van de betrokken groepsleerkrachten het traject ervaren?

Deze vertelt: “De groepsdynamiek in deze groep was niet goed. Het ontbrak aan een veilig klimaat en er was een negatieve sfeer. Dat was voor zowel de kinderen als voor leerkrachten en vervangers erg lastig. De afgelopen jaren lukte het nog wel, maar dit jaar voelden we ons handelingsverlegen. Toen hebben we een hulpvraag ingediend bij het samenwerkingsverband en werd het groepstraject gestart.

De doordachte aanpak heeft gezorgd voor veel bewustwording bij de kinderen. Ze zijn zich bewust van hun gedrag en van hun eigen rol in de groep. Naar aanleiding van de afspraken en rolverdeling heeft de intern begeleider elke week een gesprek met de leerlingen. Er is meer rust ontstaan, de afspraken zijn voor iedereen duidelijk en er wordt veel besproken. Het traject is heel intensief en een keerzijde is dat de spontaniteit soms verdwijnt omdat je strak op de afspraken moet zitten. Maar het is het zeker waard! We doen dit echt als team: de directeur en ib'er zijn heel betrokken en ook de collega die de klas volgend jaar krijgt is aangesloten, zodat we dit voort kunnen zetten. Verder hebben we gesprekken gehad met de ouders van de betreffende leerlingen en informeren we ook de ouders van de andere leerlingen.

De samenwerking met Larissah en Daniëlle is fantastisch. Alles is bespreekbaar en we krijgen nooit het gevoel dat wij iets niet goed hebben gedaan. Samen zoeken we naar wat het best passend is voor de leerlingen en ons team. Heel waardevol!”

Hoe is het om lid te zijn van de ondersteuningsplanraad (OPR) van SWV PO 30 06? We vroegen het aan Jikke Talla-Planting. Zij is ib'er op basisschool Bernadette (onderdeel van Skipov*) te Veghel. Sinds schooljaar 2018-2019 is ze tevens lid van de OPR.

Drie vragen aan de ondersteuningsplanraad

Wat brengt lid zijn van de OPR jou?

“Met mijn rol als OPR-lid is het samenwerkingsverband een stukje dichterbij komen te staan. Voorheen was het voor mij vooral een functioneel orgaan, dat vooral op de achtergrond was. Nu weet ik beter welke ontwikkelingen er spelen. Ik kan mijn ervaringen als ib'er en moeder meenemen naar de OPR. En andersom neem ik de kennis die ik opdoe door de OPR mee terug naar school.”

*Vragen, tips of ideeën?
Je kunt de OPR bereiken
via opr@swvpo3006.nl.*

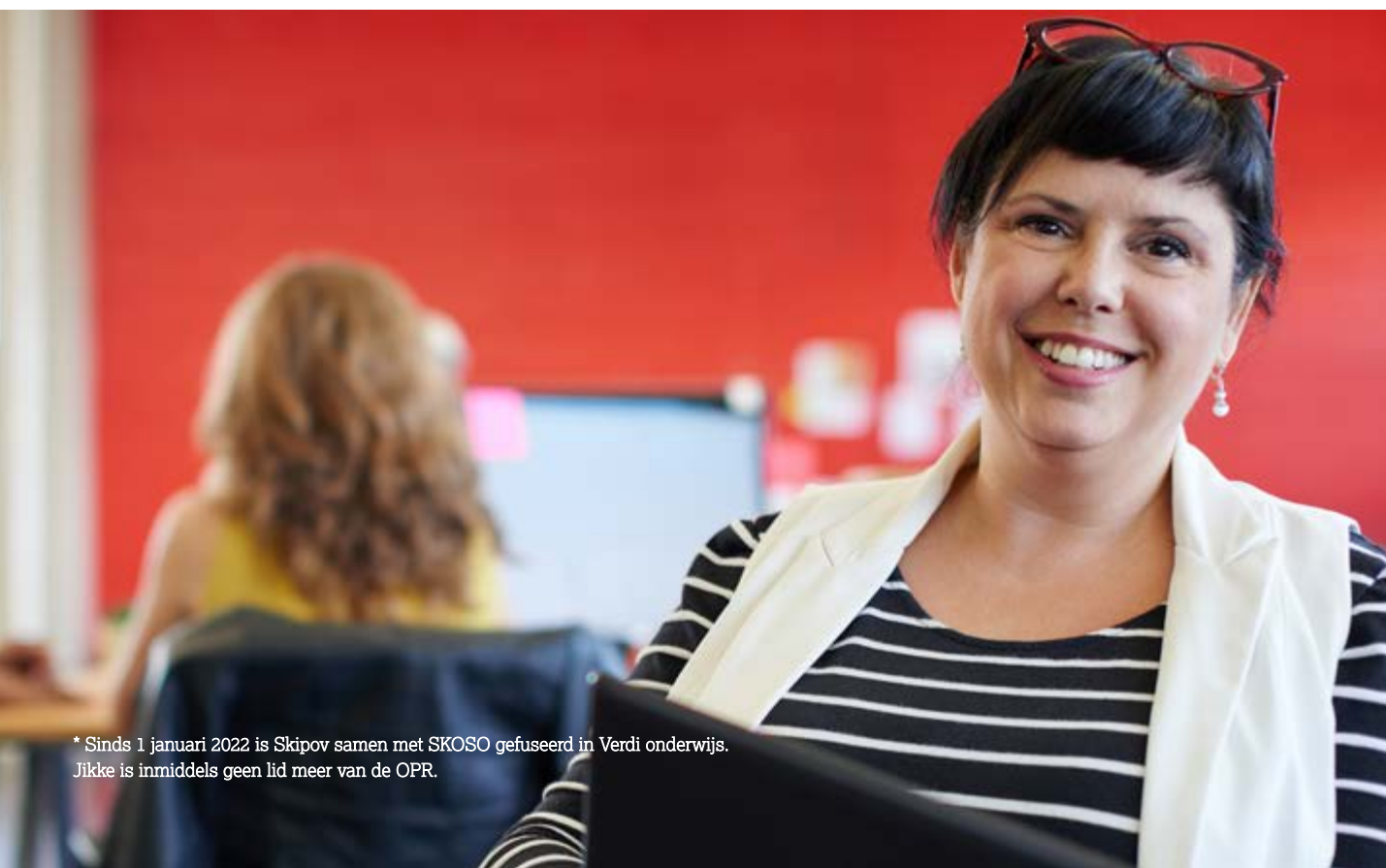
*Zelf lid worden van de
OPR? Leuk! Stuur ons
een mailtje.*

Wat wordt er zoal besproken in een OPR vergadering?

“We bespreken elke vergadering met de bestuurder de speerpunten uit het jaarplan: hoe staat het ervoor, welke stappen zijn er gezet? We werken met elkaar aan doelstellingen en het ondersteuningsplan is dus geen pak papier dat in de kast blijft liggen. Het is heel fijn om zo meegenomen te worden in het proces en mee te mogen denken vanuit onze eigen ervaring. Een concreet voorbeeld: het dyslexiespreekuur is op een vaste dag en vaste tijd. Maar iemand die nooit op die dag werkt, kan het dyslexieteam dan niet bereiken. Zoiets benoemen we en we denken mee over mogelijke oplossingen.”

Wat houdt je verder bezig?

“De communicatie met ‘de achterban’ kan nog versterkt worden, maar dat is tevens ingewikkeld. Een school heeft een MR, een schoolbestuur een GMR, het samenwerkingsverband heeft een OPR, en er is zoveel informatie die gedeeld wordt. Toch vind ik het belangrijk dat mijn collega's binnen Skipov ook goed geïnformeerd zijn. De gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR) van Skipov heeft me uitgenodigd om te komen vertellen over het samenwerkingsverband: wat is het doel, welke geldstromen zijn er, hoe past dit bij het beleid van Skipov? Uiteraard ga ik daar enthousiast mijn verhaal delen. En als iemand nog tips heeft over hoe we als OPR onze achterban (medewerkers van scholen en ouders) beter kunnen bereiken, dan horen we het heel graag!”

Eén plus één is drie! Natuurlijk klopt dit sommetje feitelijk niet, maar dat door samenwerking betere resultaten ontstaan, dat werd volop duidelijk op openbare basisschool De Springplank in Sint-Oedenrode. In februari 2019 ging het team van de school, onder begeleiding van een ondersteuningsspecialist van SWV PO 30 06, aan de slag met het passend maken van het rekenonderwijs.

Passend rekenonderwijs voor elk kind

Bij De Springplank kregen kinderen met een vertraagde leerontwikkeling op het gebied van rekenen extra tijd samen met een remedial teacher. Het team van De Springplank besloot in 2019 dat het anders moest. De gewenste situatie was dat alle leerlingen weer rekenonderwijs zouden krijgen in de klas, met plenaire instructie en differentiatie. Met dit vraagstuk namen ze contact op met José van Kraaij, ondersteuningsspecialist bij SWV PO 30 06.

Rekenonderwijs verbeteren op team- en schoolniveau
José: “In de gesprekken op De Springplank kwam naar

voren dat het slim was om niet op kindniveau, maar op school- en teamniveau het rekenonderwijs te verbeteren. Zo zou iedereen er iets aan hebben en zouden de resultaten ook duurzamer zijn. Anders gezegd: we wilden het rekenonderwijs passend maken voor alle kinderen, in plaats van de omgeving aan te passen voor een aantal kinderen.”

Samen met het team ging José aan de slag. “Ik begon met observeren in alle groepen, om per groep te zien waar het beste aan gewerkt kon worden. Vervolgens was er een studiemoment voor alle leerkrachten van de school. Daarin

stond een andere manier van rekenonderwijs geven centraal: elke leerling krijgt dezelfde les. De leerkracht biedt aan op welke manieren en met welke hulpmiddelen hij of zij aan de slag gaat met het oplossen van sommen. Een andere belangrijke aanpassing was het geven van pre-teaching: een eenvoudige uitleg die vooraf gaat aan de instructie. Door de eigen leerkracht en gewoon in de klas!”

Blijvende aandacht

Het was best een zoektocht, maar een paar jaar later werkt De Springplank nog steeds op dezelfde manier. Wel is er een toevoeging gedaan: leerkrachten werken inmiddels volgens het EDI-model (expliciete directe instructie). En José? Zij

helpt inmiddels ook andere scholen met het rekenonderwijs en adviseert regelmatig over pre-teaching.

Wil je handige tips lezen van Obs De Springplank of meer weten over hoe zij het hebben aangepakt? Lees dan het hele artikel

SWV PO 30 06, dat zijn we samen!

Project Delphi

Project Delphi is een programma voor (hoog)begaafde leerlingen uit groep 8, die op de basisschool niet meer voldoende uitgedaagd kunnen worden. Zij krijgen op Gymnasium Bernrode de mogelijkheid om voor één vak te versnellen en krijgen een eerste onderdompeling in de klassieke talen en cultuur. Ook kunnen zij deelnemen aan extra cursussen. De lessen zijn een combinatie van fysiek en digitaal.

Vanuit SWV PO 30 06 is ondersteuningsspecialist Hetty betrokken bij Project Delphi. Het sluit goed aan bij ons speerpunt hoogbegaafdheid en het versterken van de samenwerking tussen PO en VO.

In deze video vertelt groep 8'er Caitlyn wat Project Delphi voor haar heeft betekend. Ook haar docent, het samenwerkingsverband en Bernrode delen hun ervaring.

De Verbinding Plus: inclusiever onderwijs en opvang binnen Sint-Oedenrode

In Sint-Oedenrode hebben SKOSO (zeven scholen), De Springplank (SAAM), kinderopvang De Verbinding, gemeente Meierijstad en Samenwerkingsverband PO 30 06 met elkaar uitgangspunten en kaders geformuleerd om te komen tot inclusiever onderwijs en opvang voor kinderen van 0 tot 13 jaar. Ouders worden preventief betrokken als belangrijke partner. De ambitie van de partners is om de muren tussen onderwijs, opvang en zorg zoveel mogelijk weg te halen, zodat snel en thuis nabij de juiste (extra) ondersteuning kan worden geboden. De professionals van alle organisaties werken intensief met elkaar samen, om zo te leren van en met elkaar.

Ondersteuningsplan

In 2018/2019 hebben we hard gewerkt aan het vormgeven van ons nieuwe ondersteuningsplan. Daar hebben we ook ouders en professionals bij betrokken.

Passend onderwijs

Wat betekent passend onderwijs voor professionals? Waarom is het zo belangrijk voor kinderen? En wat vraagt dat van iedereen die betrokken is bij ons samenwerkingsverband? Dat vertellen drie onderwijsprofessionals.

Ontwikkelingen

Ons samenwerkingsverband is volop in beweging! Maar hoe kunnen we voor kinderen het verschil maken met bijvoorbeeld specialistische voorzieningen? Verbinding, kennis delen samen doen zijn cruciaal.

Een overstaptraject is altijd maatwerk

Check de video

Het doel van ons samenwerkingsverband is om voor elk kind een passende plek te vinden. Met elkaar zoeken we naar de juiste ondersteuning. Daarbij gaan we uit van de principes 'regulier waar het kan, speciaal waar het nodig is' en 'lokaal waar het kan, regionaal waar het moet'.

Wanneer we inclusiever onderwijs willen realiseren voor alle leerlingen, vraagt dat een kanteling in ons denken. We gaan dan uit van het kind, met al zijn talenten, kwaliteiten en interesses. Continu moeten we dan de vraag stellen: welke onderwijscontext heeft dit kind nodig om zich optimaal te ontwikkelen? Wat vraagt dat van de leerling, de leraar, het team, de school en uiteraard de ouders? En welke school past daar het beste bij?

Dat kan een plek in het speciaal (basis)onderwijs zijn. Soms heeft een leerling zich goed ontwikkeld waardoor een andere (reguliere) school meer ontwikkelingskansen kan bieden. Of meer tegemoet kan komen aan wat het kind nodig heeft om zijn mogelijkheden te realiseren. Dan kan overstappen

een optie zijn. We spreken van overstappen als een kind een overstap kan maken van het speciaal onderwijs naar het speciaal basisonderwijs, van het speciaal onderwijs naar het regulier onderwijs of van het speciaal basisonderwijs naar het regulier onderwijs.

Een overstaptraject komt niet vaak voor en is altijd maatwerk. Trajectbegeleiders en ondersteuningsspecialisten van het samenwerkingsverband kunnen schoolteams ondersteunen en adviseren als zij kansen zien voor een overstap. Met elkaar bekijken we dan hoe we de ondersteuning aan de leerling het beste kunnen vormgeven.

Zo werken we samen aan inclusiever onderwijs.

Over dit magazine

Dit magazine is een uitgave van Samenwerkingsverband Primair Onderwijs 30 06. Het is verschenen om halverwege de ondersteuningsplanperiode terug te kijken op wat er al allemaal gedaan is. In dit magazine lees je praktijkvoorbeelden en interviews met allerlei betrokkenen uit deze regio. De artikelen zijn ook terug te lezen op onze website.

Een groot woord van dank aan alle ouders, professionals en partners die hun verhaal gedeeld hebben en zich elke dag met hart en ziel inzetten voor het best passende onderwijs voor elk kind!

Oudersteunpunt

Samen met SWV VO 30 06 werken we aan een ouder- en jeugdsteunpunt. Het steunpunt is onafhankelijk en geeft begrijpelijke informatie over passend onderwijs in het algemeen, over hoe we in onze regio werken en over rechten en plichten. De komende jaren wordt het steunpunt doorontwikkeld om ouders te steunen in hun zoektocht naar passend onderwijs en om eventuele knelpunten te signaleren. Meer weten? Volg ons dan of kijk op de website.

Op de hoogte blijven

Als je geen nieuws wilt missen, volg ons dan via social media.

Of schrijf je in voor onze nieuwsbrief. Dat kan via onze website.

Contact

SWV PO 30 06
Cereslaan 2
5384 VT Heesch
0412 - 617 077
info@swvpo3006.nl